

Djadoto na Herceg po majchina linija, Ilija Hadzhi-Banjac - edyr tyrgovec na surov i rjazan dyrven material, ne pozvoljavashe na nikoj drug, osven na svoja vnuk Niko, da naviva skypija gramofon marka "His Master's Voice". Malkijat Herceg poluchi tvrde rano тази privilegija; njamashe navyrsheni oshte chetiri godini!

Djado mu pyrvo vniimatelno izchistvashe plochata s topka ot zelen pljush, a sled tova zaedno slushaha arijata na Salome s glavata na Joan ot Rihard Shtraus v izpylnenie na Bahrija Nurihadzhich. Imashe i drugi plochi. Herceg osobeno mnogo obichashe "modernite shegi" na Joco Tanich i Zhanka Stokich i uvertjurata na "Lekata kavalerija" ot Franc fon Supe. Kogato djado mu beshe v osobeno dobro nastroenie, puskaha "mijatovski" - shegoviti pesni ot populjarnija belgradski advokat Mijat Mijatovich, vyrjtjaha "Lambetvok" i hora na donskite kazaci. Dokato slushashe tezi plochi, djado mu chesto zaspivashe v dylbokija kozhen fotjojl, a tjahnata domashna prisluzhnikha Hajrija Pita idvashe na prysti da mu razkopchae sivite geti, da mu izue obuvkite i sled tova da mu nahluzi meki pantofi ot filc.

Herceg vjarvashe, che vsichki tezi hubavi, dalechni glasove, vsyshtnost sa izpylnenie na zhyltoto kuche, narisuvano na plochite kak slusha "glasa na svoja gospodar". Tehnijat zvuk za nego ostana zavinagi svyrzan s tymnata politura na djadovata mu gostna, kydeto puskaha gramofona.

Ilija Hadzhi-Banjac zhiveeshe v edna ot svoite kyshti, prostoren ednoetazhen dom, kojto dominirashe v iztochnata chast na tyrgovskija kvartal na grada. Na etazha imashe apartament ot sedem golemi, gospodarski stai, a v prizemieto bjaha rabotnite pomeshthenija. Herceg oshte si spomnja

prosharenite myzhe v rairani kostjumi, koito sedjat okolo malkoto bjuro i pijat ot kristalni chashi. Tova bjuro beshe vsyshtnost edin vid sekreter s mnozhestvo malki chekmedzheta ot dveite strani na zelenoto sukno, vyrhu koeto se mydreshe goljama bronzova mastilnica vyv formata na Big Ben. Chekmedzhetata mirisheha na enfie i stara hartija, a myzhete - na odekolon za brysnene. Nad bjuroto viseshe fotografijata na njakakyv star chovek s pensne, kojto dyrzheshe edno momche na koljanoto si. Djado mu beshe objasnil, che tova sa kraljat i negovijat prestolonaslednik. Stranata beshe kralstvo. Nad kozhenija divan se namirashe druga kartina: mustakat starec s ryka, omotana v kyrvava prevryzka i s pushka na ramo, predvozhdashe grupa myzhe i zheni, pochtu vsichki bjaha na kone, dokato toj vyrveshe pesha, syrdu na zritelite ("Preselenieto na syrbite pod predvoditelstvoto na Arsenie Charnoevich" ot maestro Paja Jovanovich). Herceg obichashe djadovata si kancelarija i za tova, che v yglite j lezhaha naredeni mostri parket i dobre polirani dyrveni kubcheta. Redeshe ot tjah kreposti i zidove.

Staite na etazha rjadko bivaha provetrvjavani. Njakoi ot tjah bjaha otvarjani samo tri pyti godishno: za Koleda, za Velikden i za semejnija praznik na Sv. Arhangel Mihail. Togava se pechaha kupishta baklava ot domashni kori, urmashica (puding s furmi), pryhkav i sochen kadaif, kiflichki i solenki, a na vsichko otgore ot sladkarnica "Sabo" na glavnata ulica donasjaha goljama "saher"-torta. Ilija Hadzhi-Banjac ne vjarvashe v boga (vinagi obryshtashe gryb na popa, kogato idvashe da "osveti" kyshtata), no tezi praznici bjaha udoben sluchaj da se pokazhe na celija grad, che v kyshtata na Hadzhi-Banjac vsichko e kakto trjabva. Dejstvitelno, vsichki veshti v tozi star dom na tyrgovci bjaha masivni i lyskavi, kakto i samijaz pribor za hranene za dvajset i chetiri choveka, kojto zhenite

vsjaka sybota izlyskvaha pyrvo s furnadzhijska pepel, a sled tova s meki kato dusha barhetni parcali, dotogava dokato srebroto ne pobeleshe.

Vsjaka prolet otivaha v planinata s djadovija mu "ford", kojto beshe upravljavan ot shofjor na zaplata, njakoj si Rihter. Pytuvaha po makadamovite pytishta (s nastilka ot otypkan edyr i siten chakyl) do chastnite gori na Ilija Hadzhi-Banjac i otsjadaha v sgradata na upravata pri dyskoreznicata. Chesto praveha izleti, vozejki se po tjasnata gorska linija s vagonetki, vlacheni ot izdryzhlyvi planinski koncheta. Kogato stigneha do sechishte, gorskite rabotnici ostavjaha sekirite i kirkite i svaljaha shapki. Djado mu togava se hvashtashe sys sekachite za ryce, tochno kacto v detskata igra "ringi-ringi-rae", kato vsichki zaedno obgrystaha njakoj osobeno debel stvol i taka se fotografiraha. Rihter vodeshe osedlan kon, na kojto sedeshe malkijat Herceg.

Na semejnite fotografii ot onova vreme Hercegovata majka Olivera e oblechena s bjala roklja, kojato stiga do sredata na prascite j. Vypreki che sjankata na shirokopolata j slamena shapka pada vyrhu bledoto j lice, pod neja vse pak svetlejat golemite j ochi kato dve svetulki v sumraka. Djado mu lezhi v trevata do toku-shto zastreljana siva mechka, a okolo tjah stojat njakakvi myzhe s lesnichejski shapki. Malkijat Herceg se usmihva ot belija arabski kon, chiito juzdi dyrzhi vernijat Rihter. Baba mu oshte otdavna e umrjala i zatova ja njama na snimkata. Na zaden plan sa stoletnite borove, obrasli s visoka paprat. Njakakyv izguben kon nadnicha ot tymnata gora. Filmyt e projaven i snimkata e napravena vyv foto "Korzo".